

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจและเปรียบเทียบวิธีการลงโทษนักเรียนตามความเห็นของครูประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี จำแนกตาม เพศ วุฒิ ระดับชั้นที่ทำการสอน ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การสอน

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยดังนี้

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีการลงโทษนักเรียนแตกต่างกันตามตัวแปรด้าน

- ก. เพศชายกับเพศหญิง
- ข. วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีกับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
- ค. ระดับชั้น ป. 1-2 ป. 3-4 และ ป. 5-6
- ง. โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
- จ. ประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีการลงโทษนักเรียน แบบสอบถามนี้แบ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนออกเป็น 5 หมวด

ได้แก่ ปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาด้านการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ปัญหาด้านการรักษาระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ปัญหาด้านการรักษาความสะอาด และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบางประการ นอกจากนี้ ยังแบ่งวิธีการลงโทษของครูออกเป็น 4 วิธี ได้แก่ การลงโทษทางกาย การลงโทษทางวาจา การลงโทษทางสังคม และการแก้ปัญหาโดยไม่ลงโทษ ตอนท้ายของแบบสอบถาม เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงเหตุผลด้วยว่า เหตุใดคนจึงใช้วิธีการลงโทษแบบนั้น ๆ ในแต่ละพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูประถมศึกษาที่สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2524 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี จำนวน 26 โรงเรียน คิดเป็นจำนวนครู 372 คน

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. เลือกตัวอย่างประชากร จากจำนวนครูที่สอนอยู่ในโรงเรียน ซึ่งสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี ทั้งหมด โดยวิธีแยกประเภท (Stratified Random Sampling) คิดเป็นจำนวนครูที่เลือกศึกษา 372 คน จากจำนวนครูทั้งหมด 4,045คน หรือคิดเป็น 9.20 % ของครูทั้งหมด

2. นำแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีการลงโทษนักเรียน ที่สร้างขึ้นให้กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ โดยผู้วิจัยไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ไกลและการคมนาคมสะดวก ได้แก่ อำเภอบางแพ อำเภอบางคนที อำเภอบางช้าง และอำเภอมะเขือสุพรรณบุรี โดยใช้เวลา 7 วัน แล้วไปเก็บด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ทางไกล และการคมนาคมไม่สะดวก ได้แก่ อำเภอบางแพ อำเภอบางคนที

อำเภอวัดเพลง และอำเภอบ้านโป่ง นั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อช่วยแจกให้ครูในโรงเรียนที่เลือกศึกษา แล้วให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเหล่านี้ช่วยเก็บแบบสอบถามทั้งหมดกลับไปสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดราชบุรี โดยใช้เวลา 18 วัน ผู้วิจัยจะไปรับแบบสอบถามของอำเภอเหล่านี้ ที่จังหวัดในวันที้นัดหมายกันไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากผู้วิจัยมุ่งที่จะสำรวจและเปรียบเทียบวิธีการลงโทษนักเรียนตามความคิดเห็นของครูประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี จำแนกตามเพศ วุฒิ ระดับชั้นที่ทำการสอน ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การสอน ผู้วิจัยจึงยึดถือตัวแปรเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. หาค่าร้อยละของครูที่ใช้วิธีการลงโทษแต่ละอย่าง
2. หาค่าร้อยละของครูที่ให้แนวเหตุผลในการลงโทษนักเรียน
3. หาค่าความถี่และทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) เพื่อเปรียบเทียบวิธีการลงโทษของครูที่ใช้ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในแต่ละหมวด ตามตัวแปรเพศ วุฒิ ระดับชั้นที่ทำการสอน ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์การสอน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ครูเพศชายส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางกายและการไม่ลงโทษมากกว่าเพศหญิง ส่วนครูเพศหญิงส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางวาจาและทางสังคมมากกว่าครูเพศชาย

2. ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางกายและทางวาจา มากกว่าครูที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรี ส่วนครูที่มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางสังคม และการไม่ลงโทษมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
3. ครูที่สอนระดับชั้น ป. 1 -2 ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางสังคมและการไม่ลงโทษ ส่วนครูที่สอนระดับชั้น ป. 5 -6 ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางกายและทางวาจา
4. ครูที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางวาจา และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางกาย ทางสังคม และการไม่ลงโทษ
5. ครูที่มีประสบการณ์การสอน 1 -5 ปี ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางสังคม ครูที่มีประสบการณ์การสอน 6 -10 ปี ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษทางกายและทางวาจา และครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ใช้วิธีการไม่ลงโทษ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีเพศ วุฒิ ระดับชั้นที่ทำการสอน ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การสอนต่างกัน ใช้วิธีการลงโทษนักเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 .05 .01 .01 และ .01 ตามลำดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การแก้ปัญหาโดยไม่ลงโทษ การลงโทษทางวาจา การลงโทษทางกาย และการลงโทษทางสังคมตามลำดับ ยกเว้น ครูที่มีประสบการณ์การสอน 6 -10 ปี และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ใช้วิธีการลงโทษนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การลงโทษทางวาจา การไม่ลงโทษ การลงโทษทางกาย และการลงโทษทางสังคม นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด ใช้วิธีการไม่ลงโทษด้วยการหาสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมดังกล่าว ส่วนการลงโทษทางวาจา ใช้วิธีการตัดเตือน การลงโทษทางกาย ใช้วิธีการเฆี่ยนตี และการลงโทษทางสังคม ใช้วิธีการไม่ให้เพื่อนเล่นด้วย

ถ้าพิจารณาถึงวิธีการลงโทษนักเรียนและการไม่ลงโทษแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ประชากร มากกว่า 50 % ใช้วิธีการลงโทษมากกว่าการไม่ลงโทษ อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร อิมเพิ่มพูล¹ และกอร์ริสัน² ที่พบว่า ครูใช้วิธีการลงโทษมากกว่าการไม่ลงโทษ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ลิวายน์³ ที่ศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการลงโทษนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างครู 360 คน ให้ตอบแบบสอบถามทางวินัย พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษ และยังสรุปอีกว่า นักการศึกษาและนักจิตวิทยาเห็นพ้องเป็นเอกฉันท์ว่า การลงโทษควรใช้อย่างระมัดระวังหรือไม่ควรใช้ เพราะถือว่าการลงโทษไม่ได้ลดพฤติกรรมได้ในทุกโอกาส และไม่เป็นที่ยอมรับในทางจิตวิทยา

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรใช้วิธีการลงโทษมากกว่าการไม่ลงโทษ แต่กลุ่มตัวอย่างประชากรมีแนวเหตุผลเพื่อต้องการให้เด็กเป็นคนดีในสังคมมากกว่าที่จะเป็นการลงโทษด้วยความเคียดแค้นหรือชิงชังหรือเพื่อประชดประชัน เพราะจากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 129 คน ทอบแนวเหตุผลในการลงโทษ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้น 44.88 %

¹ นรินทร อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู...." หน้า 63.

² เรื่องเดียวกัน, อ้างจาก Karl Gorrison, "A Study of Student Disciplinary Practices in Two Georgia High School," The Journal of Educational Research 53 (December 1959) : 153 - 156.

³ นรินทร อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู..." หน้า 63 อ้างจาก Mary Levine, "Teachers' Attitudes Toward Corporal Punishment and its Alternatives in the School Environment," Dissertation Abstracts 38 (November 1977) : 2523 - 2524 A.

เพื่อให้อุบัติหรือให้รู้ว่าไม่ควรทำ 30.27 % เพื่อหาสาเหตุ 13.09 % เพื่อให้ชัดเจนและจำ 9.16 % และเพื่อให้เด็กกลัวหรืออาย 2.60 % ตามลำดับ

โดยสรุป ครูประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษนักเรียนในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การไม่ลงโทษ การลงโทษทางวาจา การลงโทษทางกาย และการลงโทษทางสังคม ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูใช้วิธีการลงโทษมากกว่าไม่ลงโทษ โดยมีแนวเหตุผลเพื่อปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้ดีขึ้นมากกว่า การลงโทษด้วยความโกรธ ความเคียดแค้น ชิงชัง หรือเพื่อประชดประชัน และพบว่า ตัวแปร เพศ วุฒิ ระดับชั้นที่ทำการสอน ขนาดโรงเรียนที่ทำการสอนและประสบการณ์การสอนของครู มีอิทธิพลต่อการลงโทษนักเรียนด้วยอันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภวดี ชูวงศ์¹ แอลเดอร์แมน² และโทเลอร์และคนอื่น ๆ³ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวแปร เพศ วุฒิ ระดับชั้นที่ทำการสอน ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การสอนมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีการลงโทษนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหามองพฤติกรรม ครูที่ใช้วิธีการลงโทษไม่เหมาะสม จึงมีข้อเสนอแนะที่พอจะสรุปได้ดังนี้

สำหรับครูผู้สอน

1. เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ครูควรค้นหาสาเหตุของ

¹สุภวดี ชูวงศ์, "การศึกษาปัญหา...." หน้า 36.

²นรินทร์ อิมเพิ่มพูล, "การสำรวจวิธีการที่ครู..." หน้า 66 อ้างจาก Murphy Alderman, "A Comparison...." Dissertation Abstracts 38 : 2464 -A.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 67. อ้างจาก Tolor and et al., "Teachers' Attitudes.....," Journal of58: 175 - 180.

พฤติกรรมเหล่านั้นให้ทราบแน่ชัดเสียก่อน แล้วคอยหาวิธีช่วยเหลือหรือแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนแต่ละคน โดยไม่ควรใช้วิธีการลงโทษนักเรียนเป็นวิธีแรก เพราะจากการวิจัย พบว่า ครูมากกว่า 50 % ใช้วิธีลงโทษนักเรียนก่อนที่จะค้นหาสาเหตุหรือหาทางช่วยเหลือ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียกับเด็กเพิ่มมากขึ้น อีกประการหนึ่ง เด็กอาจเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อครู ทำให้เกิดความกลัวหรือเบื่อหน่ายในวิชานั้น ๆ ได้

2. หากจำเป็นที่จะต้องลงโทษ ครูควรใช้วิธีการลงโทษอย่างระมัดระวัง สุขุม รอบคอบ และคำนึงถึงสภาพของเด็ก เพราะการลงโทษบางครั้ง อาจเป็นการให้แรงเสริมทางบวกกับเด็กได้ เช่น เด็กชาย ก. ไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์ จึงไม่สนใจเรียน หากครูลงโทษโดยให้ออกนอกห้องแล้ว เด็กชาย ก. อาจชอบใจ และไม่สนใจเรียนคณิตศาสตร์เรื่อย ๆ เพื่อต้องการให้ครูบอกให้ออกนอกห้องอีก ผลเสียก็เกิดขึ้นกับตัวเด็ก ดังนั้น ครูควรหาวิธีแก้ไข หรือใช้วิธีการลงโทษที่เหมาะสมที่สุดตามสภาพของเด็กแต่ละคน

3. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการเรียนการสอน อาจมีสาเหตุมาจากครูผู้สอนได้ เช่น เด็กไม่สนใจเรียน อาจเป็นเพราะเด็กเกิดความเบื่อหน่าย เมื่อยล้า หรือไม่เห็นความจำเป็น เนื่องจากกิจกรรมไม่เร้าความสนใจ หรือนานเกินไปหรือไม่เข้าใจ ดังนั้นครูผู้สอนควรพิจารณาด้วยว่าตนได้เตรียมตัวสอน เตรียมกิจกรรม เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ครบถ้วน และสอดคล้องกับความต้องการของเด็กหรือไม่ หากผู้สอนพร้อมที่จะสอนแล้ว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนอาจลดน้อยลงได้บ้าง

4. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ครูควรหาสาเหตุให้พบ และแก้ไขสาเหตุ ยังไม่ควรลงโทษเด็ก นอกจากนี้ควรพยายามติดต่อกับผู้ปกครองของเด็ก กับครูใหญ่ และครูแนะแนว เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหา ครูควรให้ความรักความสนใจ และความอบอุ่นทางด้านจิตใจต่อเด็กให้มาก พยายามหาวิธีที่จะช่วยให้เด็กเข้ากับสังคมและเป็นที่ยอมรับในสังคมได้

5. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการรักษาระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ครูควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการตั้งกฎหรือระเบียบวินัยในห้องเรียน เด็กจะได้เห็นความสำคัญและพยายามปฏิบัติตามระเบียบเหล่านั้น นอกจากนี้ควรฝึกให้เด็กมีวินัยในตนเอง โดยชี้แจงให้เด็กเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีระเบียบวินัย ไม่ใช่เป็นการบังคับขู่เข็ญให้เด็กปฏิบัติตาม

ระเบียบวินัยที่ผู้ใหญ่ตั้งขึ้นเพียงฝ่ายเดียว

6. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการรักษาความสะอาด ครูควรแสดงตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็นอย่างสม่ำเสมอ และยกย่องชมเชยเพื่อเด็กทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้ครูควรให้ความสนใจ เอาใจใส่ ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ

7. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบางประการ ครูควรหาสาเหตุของปัญหาให้พบเสียก่อนแล้ว พยายามหาทางช่วยเหลือ เพราะพฤติกรรมค่านี้อาจมีสาเหตุหลายอย่าง เช่น จากตัวเด็กเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน หรือจากสิ่งแวดล้อม ครูควรให้คำปรึกษาหารือชี้แนะแนวทางที่ดีให้กับเด็ก ถ้าหากจำเป็นที่จะต้องลงโทษจริง ๆ ควรลงโทษด้วยความระมัดระวัง และอธิบายให้เด็กเข้าใจว่า ตนทำผิดอย่างไร ทางที่ถูกที่ดีควรทำอย่างไร เวลาลงโทษครูไม่ควรมือคดกับเด็ก ไม่ควรใช้อารมณ์ในการลงโทษเด็ก และไม่ควรถกลงโทษเด็กเพื่อเป็นการประชดผู้อื่น

สำหรับผู้บริหาร

1. ครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ความสนใจ ดูแล สอดส่องและกวดขันอย่างใกล้ชิดต่อครูอาจารย์ที่สอนในโรงเรียนทุกท่านว่า มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ และควรให้คำปรึกษาหารือ หาทางช่วยเหลือครูผู้สอนได้ เมื่อเกิดปัญหาขึ้น

2. ครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียน ควรตระหนักว่าในการมอบหมายหน้าที่ใด ๆ ให้ครูอาจารย์ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงเพศ วุฒิ และประสบการณ์ของการเป็นครู อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรจัดให้มีครูแนะแนว และจัดบริการให้คำปรึกษาหารือขึ้นในทุกโรงเรียน เพื่อช่วยเด็กที่มีปัญหา จะได้แบ่งเบาภาระของครูผู้สอนลงได้บ้าง

ทางด้านกาการจัดบรรยากาศในการเรียนการสอน

สิ่งที่ควรคำนึงในการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับพฤติกรรม ได้แก่

1. บรรยายภาคในห้องเรียนไม่ควรรื้อนอบอ้าว ห้องเรียนควรโปร่งมีลมพัด อากาศถ่ายเทสะดวก ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ออกคลายความตึงเครียดบ้างหลังจากเรียนมาเป็นเวลานานพอสมควร
2. ทำให้เด็กมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยวิธีต่อไปนี้
 - ก. จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนให้มีลักษณะไม่ตึงเครียด
 - ข. พยายามไม่ให้เกิดบรรยากาศที่เยาะเย้ยดากดาง
 - ค. ครูไม่บังคับขู่เข็ญ หรือเข้มงวดกวัดขั้นจนเกินไป จนทำให้เด็กเกิดความอึดอัดไม่สบายใจ
 - ง. ไม่ควรให้เด็กทำกิจกรรมที่เกิดการเปรียบเทียบกับผู้อื่น เพราะจะทำให้เด็กที่เรียนไม่เก่งเกิดปมด้อย ถ้าคนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้และอาจทำให้เกิดพฤติกรรมแยกตัวได้
 - จ. จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ เด็กจะมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง ในทางที่ดีและมีความหมาย นอกจากนี้ ครูควรให้เด็กรู้ผลการกระทำทันทีทันใด เมื่อเด็กทำอะไรเสร็จ ควรให้รู้ผลการกระทำทั้งที่ผิดและถูก เพราะถ้าผิดจะได้รีบแก้ไข ถ้าถูกจะเป็นแรงเสริมให้เกิดความพึงพอใจ ¹

ปัญหาที่พบในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม

1.1 กลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่ ไม่ตอบแนวเหตุผล มีกลุ่มตัวอย่างประชากร 38.74 % ของแบบสอบถามที่สมบูรณ์เท่านั้นที่ตอบแนวเหตุผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเขียนตอบในแบบสอบถามไม่สะดวกต่อการตอบ เป็นการเสียเวลาและน่าเบื่อ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียนที่ผู้วิจัยไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ตอบ-

¹ สมพร สุทธิชัย, จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน, หน้า 79 - 80.

แนวเหตุผลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียนที่ผู้วิจัยไม่ได้ไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามคล้าย ๆ กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการปรึกษาหารือกันในระหว่างกลุ่มผู้ตอบ หรืออาจเป็นเพราะมีการช่วยเหลือกันตอบแบบสอบถาม

1.3 กลุ่มตัวอย่างประชากรบางส่วน อ่านและทำแบบสอบถามไม่ครบทุกหน้า ทำให้แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ทางสถิติได้

2. ปัญหาเกี่ยวกับการเดินทางไปแจกแบบสอบถาม โรงเรียนบางแห่งอยู่ห่างไกลชุมชนมาก ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถจะเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ของครูบ้าง เช่น วิชาที่สอนและสถานภาพทางเศรษฐกิจ ว่ามีอิทธิพลต่อการใช้วิธีการลงโทษนักเรียนหรือไม่
2. น่าจะได้มีการศึกษาถึงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการลงโทษ ในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของครู ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อันจะเป็นแนวทางร่วมกันแบบหนึ่งในการนำมาพิจารณาก่อนลงโทษนักเรียน
3. เนื่องจากการวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงวิธีการลงโทษนักเรียนตามความคิดเห็นของครูแต่เพียงด้านเดียว น่าจะได้มีการศึกษาถึงความคิดเห็นของครูที่มีต่อวิธีการลงโทษแบบต่าง ๆ ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด